

10. tanulmány

A harmadik misszióút

Szeptember 1., szombat délután

Miután Pál elhagyta Korinthust, Efézust választotta legközelebbi munkaterületéül. Mivel azonban útban volt Jeruzsálem felé, hogy a közelgő ünnepen részt vegyen, efézusi tartózkodását természetyszerűen rövideb szabta. A zsidókkal megbeszéléseket tartott a zsinagógában, és ez olyan kedvező hatással volt rájuk, hogy arra kérték, folytassa munkáját közöttük. Miután azonban Jeruzsálembe látogatására irányuló szándéka nem tűrt halasztást, megígérte nekik, hogy ha Isten engedi, visszatér majd hozzájuk. Akvillát és Priszcellát pedig, akik elkísérték Efézusba, otthagyták, hogy folytassák az általa elkezdett munkát. – *Az apostolok története*, 269. o.

Pál apostol Efézusban végzett munkája alatt az Úr kegyelmének különös jeleiben részesült. Fáradozásait a menny ereje kísérte, és sokan kigyógyultak testi betegségeikből. „Nem közönséges csodákat cselekszik vala az Isten Pál keze által; annyira, hogy a betegekhez is elvívék az ő testéről a keszkenőket vagy kötényeket, és eltávoznak azoktól a betegségek, és a gonosz lelkek kimenének belőlük.” (Csel 19:11–12) A természetfölötti erőknek ez a megnyilvánulása nagyobb volt mindannál, amit addig Efézusban láttak; ezt sem a szemfényvesztők ügyessége, sem az ördögösök varázslatai sem tudták utánozni. Miután ezek a csodák a názáreti Jézus nevében történtek, az emberek láthaták és tapasztalhatták, hogy a menny Istene sokkal hatalmasabb azoknál a varázslóknál, akik Diana istennőt imádták. Isten így magasztalta fel szolgáját a bálványimádók szeme láttára; mérhetetlenül fölé emelte a leghatalmasabb és legkedveltebb varázslóknak. – *Az apostolok története*, 286. o.

Szeptember 2., vasárnap – EFÉZUS, 1. RÉSZ

Az apostol napjaiban Kis-Ázsia nyugati része Róma ázsiai tartományaként volt ismeretes. Fővárosa, Efézus jelentős kereskedelmi gócpont volt. Kikötőjében számos kereskedelmi hajó horgonyzott, és utcáin a világ minden tájáról odasereglett emberek tarka tömege nyüzsgött. Korinthushoz hasonlóan sokat ígérő misszióterületnek mutatkozott.

A zsidók, akik abban a korszakban az egész civilizált világon szét-szórtan éltek, általánosan várták a Messiás jövetelét. Amikor Keresztelő János prédikált, az évenkénti ünnepekre feljött zsidók közül sokan kimentek a Jordán partjára, hogy meghallgassák. Ott hallották, amint hirdette Jézust, a megígért Messiást, és ezt az üzenetet azután elvitték a világ minden részére. A Gondviselés ily módon készítette elő az apostolok tevékenységének útját. – *Az apostolok története*, 281. o.

Amikor Pál Efézusba érkezett, tizenkét testvért talált ott, akik Apollóhoz hasonlóan Keresztelő János tanítványai voltak, és ugyancsak hozzá hasonlóan Krisztus misszióját is ismerték. Nem voltak ugyan olyan tehetségesek, mint Apollós, azonban hasonló őszinteséggel és hittel igyekeztek arra, hogy elnyert ismeretüket terjesszék.

Ezek a testvérek mit sem tudtak a Szentlélek munkájáról. Amikor Pál megkérdezte őket, vettek-e Szentlelket, azt felelték: „Sőt, inkább azt sem hallottuk, hogy van-e Szentlélek.” „Mire keresztelkedtetek meg tehát?” – faggatta tovább őket Pál, amire így válaszoltak: „A János keresztségére.”

Az apostol ezután eléjük tárta azokat a nagy igazságokat, amelyek a keresztény reménységének alapjai. Beszélt nekik Krisztus földi életéről és csúfos, szégyenletes haláláról. Elmondta, miként törte át az élet Ura a sír korlátait, majd feltámadt mint a halál legyőzője. Elismételte előttük az Üdvözítő parancsát, amelyet tanítványainak adott: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. Elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népet, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében.” (Mt 28:18–19) [...]

Élénk érdeklődéssel, hálás csodálattal és nagy örömmel hallgatták a testvérek az apostol szavait. Hitben felfogták Krisztus engesztelő áldozatának csodálatos igazságát, és elfogadták Őt Megváltójuknak.

Azután megkeresztelkedtek Jézus nevében, és amikor Pál „reájuk vetette kezét”, elnyerték a Szentlélek keresztségét is, ami képesítette őket, hogy más népek nyelvén szóljanak és prófétáljanak. Ily módon készültek fel, hogy misszionáriusként működjenek Efézusban és környékén, majd Kis-Ázsiába is kimenjenek hirdetni az evangéliumot. – *Az apostolok története*, 282–283. o.

Szeptember 3., hétfő – EFÉZUS, 2. RÉSZ

Pál régi szokásához híven Efézusban is a zsinagógában kezdte szolgálátát. Itt három hónapon át folytatta munkáját, „vetekedvén és igyekezvén meggyőzni az Isten országára tartozó dolgokról”. Eleinte szívesen hallgatták a szavait; azonban csakhamar itt is, mint egyéb helyeken, ellenállásra talált. Azt olvassuk, hogy „némelyek megkeményíték magukat, és nem hívének, gonoszul szólván az Úrnak útjáról a sokaság előtt” (Csel 19:9). Miután az evangéliumot elvetették, és e mellett az elhatározásuk mellett csökönyösen kitarítottak, az apostol felhagyott a zsinagógában való prédikálással.

Isten Lelke munkálkodott Pállal és Pál által, mialatt honfitársai megtérésén fáradozott. A felhozott bizonyítékok elegendőek voltak, hogy mindenkit meggyőzzenek, aki őszintén óhajtotta megismerni az igazságot. Sokakat azonban előítélet és hitetlenség tartott fogva, és a legmeggyőzőbb bizonyítékok előtt sem hajoltak meg. Pál tehát, attól tartva, hogy az igazság ellenségeivel való állandó érintkezés veszélyeztetheti a megtértek hitét, elszakadt tőlük. Maga köré gyűjtötte a tanítványokat, és nyilvános tanításait Tyrannus iskolájában folytatta, aki mint tanító tekintélynek és tiszteletnek örvendett.

Pál – amint mondja – látta, hogy „nagy kapu nyílt meg előttem és hasznos”, ha mindjárt „az ellenség is sok” (1Kor 16:9). Efézus abban az időben Ázsiának nemcsak legpompásabb, hanem legromlottabb városa is volt. Babona és érzéki élvezetek terjengtek a nagyszámú lakosság körében. Templomaik védő árnyékában mindenféle gonosztevő menedéket talált, és a legaljasabb bűnök is ott burjánzottak.

Efézus népszerű központja volt Diana istennő tiszteletének. Az „efézusi Diana” csodálatos templomának nem pusztán Ázsia, hanem az

egész ismert világ hódolt. Felülmúlhatatlan pompája nemcsak a városnak, hanem az egész népnek is a büszkesége volt. A templom belsejében álló bálvány a hagyomány szerint az égből szállt le. Szimbolikus jelentőségű feliratainak nagy erőt tulajdonítottak. Az efézusiak egész sorozatnyi kötetet írtak, amelyek ezeknek a szimbólumoknak a jelentőségét és alkalmazását magyarázták.

E könyveket igen sok varázsló tanulmányozta buzgón; és a templomban levő szobor babonás tisztelői felett igen nagy befolyásuk volt. – *Az apostolok története*, 285–286. o.

Pál azt akarta, hogy efézusi testvérei megértsék, milyen nagy kiváltsága van a kereszténynek. Világosan és érthetően beszélt arról a csodálatos erőről és ismeretről, amelyet a Magasságos fiaiként és leányaiként ők is megszerezhetnek. Megvolt a lehetőségük, hogy „hatalmasan” megerősödjenek „az Ő Lelke által a belső emberben”; hogy „a szeretetben meggyökerezvén és alapot vévén” megérthessék „minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának”, és megismerjék „a Krisztusnak minden ismeretet felülhaladó szeretetét” (Eféz 3:16–19). Az apostol imája akkor érinti a legnagyobb kiváltságot, amikor azért könyörög, hogy „beteljesedjete az Istennek egész teljességéig”. – *A nagy küzdelem*, 476. o.

Szeptember 4., kedd – TROÁS

Az apostol előre látta az efézusi gyülekezetet fenyegető veszélyeket. Azért mondta: „Mert tudom, hogy az én eltávozásom után jönnek tiközétek gonosz farkasok, kik nem kedveznek a nyájnak. Sőt, ti magatok közül is támadnak férfiak, kik fonák dolgokat beszélnek, hogy a tanítványokat maguk után vonják.” A jövőbe tekintve Pál látta azokat a támadásokat, amelyek a gyülekezetet mind külső, mind belső ellenségei részéről fenyegetik. Ünnepeles komolysággal kérte a testvéreket, hogy éberem őrködjenek a rájuk bízott szent kincs felett. Példaképpen saját fáradhatatlan munkálkodására hivatkozott: „Azért vigyázzatok, megemlékezvén arról, hogy én három esztendeig éjjel és nappal meg

nem szűntem könnyhullatással inteni mindenkit.” – *Az apostolok története*, 395. o.

Pál apostol Efézusból nagyobb misszióútra indult. Remélte, hogy útközben még egyszer meglátogathatja előbbi tevékenységének helyeit Európában. Miután egy ideig Troásban időzött „a Krisztus evangéliuma ügyében”, találkozott lelkekkel, akik készek voltak üzenetét meghallgatni. „Kapu nyitattott nékem az Úrban” (2Kor 2:12) – mondta később az itt folytatott működéséről. Azonban bármilyen eredményes volt is Troásban végzett munkája, mégsem maradhatott ott sokáig. – *Az apostolok története*, 323. o.

Erre a munkára kaptunk elhívást. A nagy egyházak szószékeiről azt hirdetik, hogy a hét első napja az Úr nyugalomnapja, azonban Isten világosságot adott nekünk. Megmutatta, hogy a negyedik éppen olyan kötelező érvényű a Tízparancsolatból, mint a többi kilenc erkölcsi elv. Munkánk egyértelművé tenni gyermekeink részére, hogy a hét első napja és annak megtartása nem az igazi nyugalomnap, és miután világosságot nyertünk, hogy melyik az igazi szombat, lássuk be, hogy bálványimádás és Isten törvényével szembeni nyilvánvaló ellentmondás ez a magatartás. Azért, hogy megtanítsuk gyermekeinknek, mit kíván Jehova törvénye, szükséges őket elválasztani világi társaságoktól és hatásoktól, felemelni előttük az igazság Írását, és a „parancsra új parancs, szabályra új szabály” alapelvvel tanítani őket, hogy az Úr iránt hűségesnek bizonyuljanak. – *A keresztyén nevelés alapjai*, 287. o.

Az egyházi és állami méltóságok összefognak, hogy minden rendű és rangú embert rábeszéljenek, kényszerítsenek vagy megvesztegetéssel rávegyenek a vasárnap tiszteletben tartására. Zsarnoki rendeletekkel pótolják a mennyei tekintély hiányát. A politikai korrupció kiöli a jogosság szeretetét és az igazság tiszteletét. Még a szabad Amerikában is a hatalmasságok és a törvényhozók, hogy a nép kegyét megnyerjék, követelésének engedve kötelezővé teszik a vasárnap megtartását. – *A nagy küzdelem*, 592. o.

Nem dolgozhatunk azok tetszésének elnyeréséért, akik egykor majd befolyásukat a vallásszabadság visszaszorítására és olyan elnyomó intézkedések foganatosítására használják fel, melyek segítségével embertársaikat a felé vezetik, vagy arra kényszerítik, hogy a vasárnapot szombati nyugalomnapként tartsák meg. A hét első napjának nincs oly tekintélye, amit tisztelni kellene. Ez hamis szombat, és az Úr családjának tagjai nem vállalhatnak közösséget azokkal az emberekkel, akik felmagasztalják ezt a napot, és Isten törvényét megsértve lábbal tiporják az Ő szombatját. Ne szavazzon a maradék nép arra, hogy ilyen emberek kerüljenek hivatalba, mert amikor ezt megteszi, részesévé válik a bűnöknek, amelyeket ezek az emberek hivatali idejük alatt követnek el.

– *Az utolsó napok eseményei*, 127. o.

Szeptember 5., szerda – MILÉTUSZ

Pál apostol gyakran éjjel-nappal dolgozott, nemcsak saját fenntartására, hanem hogy munkatársainak is segítségére legyen. Keresetét megosztotta Lukáccsal, és Timótheust is segítette. Gyakran éhezett, csak hogy mások nyomorán enyhítsen. Önmegtagadó életet élt. Szolgálatának vége felé Milétuszban, az efézusi vénékhez intézett búcsúbeszéde közben bátran mutathatta fel kérges, barázdás kezét: „Senkinek ezüstjét vagy aranyát vagy ruháját nem kívántam. Sőt, magatok tudjátok, hogy a magam szükségéről és a velem valókról ezek a kezek gondoskodtak. Mindenesül megmutattam néktek, hogy ily módon munkálkodva kell az erőtlenekekről gondot viselni és megemlékezni az Úr Jézus szavairól, mert Ő mondá: Jobb adni, mint venni.” (Csel 20:33–35)

– *Az apostolok története*, 362. o.

Pál – az emberiség legnagyobb tanítója – elfogadta Istentől a legaltasabb és legmagasztosabb feladatokat is. Elismerte, hogy épp olyan fontos a fizikai munka, mint a szellemi, tehát kétkezi munkával biztosította megélhetését. Sátorkészítőként dolgozott, miközben naponként prédikálta az evangéliumot a civilizált világ főbb központjaiban. „Sőt, magatok tudjátok, hogy a magam szükségéről és a velem valókról ezek a kezek gondoskodtak.” (Csel 20:34) Habár kimagasló intellektuá-

lis képességekkel rendelkezett, Pál élete egy ennél is ritkább bölcsességről tett bizonyosságot. Tanításában és életével a legmélyebb jelentőségű elveket tárta fel, olyanokat, amelyekről mit sem tudtak korának lángelméi. A legnagyobb bölcsesség volt az övé, ami éleslátást és együtt érző szívet kölcsönöz befogadójának, ami összeköti az embert felebarátjával, és képessé teszi arra, hogy erősítse a másokban jobbik énjét, továbbá nemesebb életre ösztönözze. – *Előtted az élet*, 66. o.

Milétuszban az apostol összehívta a gyülekezet véneit, és figyelemztette őket arra, amivel szembe találják majd magukat: „Viseljetek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett. Mert én tudom azt, hogy az én eltávozásom után jönnek tiközétek gonosz farkasok, kik nem kedveznek a nyájnak. Sőt, ti magatok közül is támadnak férfiak, kik fonák dolgokat beszélnek, hogy a tanítványokat maguk után vonják. Azért vigyázzatok, megemlékezvén arról, hogy én három esztendeig éjjel és nappal meg nem szüntem könnyhullatással inteni mindenkit.” (Csel 20:28–31) – *Bizonyásgátételek*, V. köt., 141. o.

Milétuszba érkezésük után, Efézustól körülbelül hatmérföldnyire, az apostol megtudta, hogy időt szakíthat az efézusi gyülekezet képviselőivel való találkozásra, mielőtt a hajó továbbindulna. Tehát azonnal elküldött a gyülekezet véneiért, és sürgősen kérette őket, jöjjenek Milétuszba, hogy beszélhessen velük, mielőtt útját folytatná.

Meghívásának eleget is tettek. Pál most még egyszer fontos, szívhez szóló intő és búcsúszavakat intézett hozzájuk. – *Az apostolok története*, 392. o.

Szeptember 6., csütörtök – TÍRUSZ ÉS CÉZÁREA

A hét végén, amelyet Pál Tíruszban a testvéreknél tölthetett, valamenynyen, feleségükkel és gyermekeikkel együtt, elkísérték a kikötőig, ahol mielőtt hajóra szállt volna, mindannyian a parton térdre estek, és imádkoztak, Pál értük és ők Pálért.

Az utasok azután folytatták útjukat dél felé, és eljutottak Cézareába; „és bemenvén a Filep evangélista házába, ki ama hét közül való vala, őnála maradtak”. Pál itt néhány zavartalan, boldog napot töltött; az utolsókat, melyeket – hosszú időre – még teljes szabadságban élvezhetett.

Mialatt Pál Cézareában időzött, „alájöve egy Júdeából való próféta, név szerint Agabusz. És mikor hozzánk jött, vevé Pálnak az övét, és megkötözvén a maga kezét és lábát, monda: Ezt mondja a Szentlélek: a férfiút, akié ez az öv, ekképpen kötözik meg a zsidók Jeruzsálemben, és adják a pogányoknak kezébe.” (Csel 21:10)Majd így folytatja Lukács: „Mikor pedig ezeket hallottuk, kérők mind mi, mind az oda valók, hogy ne menjen fel Jeruzsálembe.” Az apostol azonban nem akart a kötelesség újtjáról letérni. Követni akarta Jézust, ha kell, még a börtönbe és a halálba is. „Mit műveltek” – kiáltotta nekik –, „sírván és az én szívemet kesergetvén? Mert én nemcsak megkötöztetni, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézusnak nevéért!” A testvérek, miután látták, hogy fájdalmat okoznak neki, anélkül, hogy szándékától eltéríthetnék, felhagytak sürgetésükkel, és csak ennyit mondtak: „Legyen meg az Úrnak akarata.”

Csakhamar véget ért a Cézareában töltött rövid látogatás. Pál és társai néhány testvér kíséretében elindultak Jeruzsálembe; azonban ólomsúllyal nehezedett mindannyiuk lelkére a közelgő veszély előérzete. [...]

Azonban a csüggesztő körülmények ellenére, az apostol mégsem esett kétségbe. Remélte, hogy az a hang, amely a szívéhez szólt, érinteni fogja honfitársai szívét is, és a Mester, akit tanítványtársai szerettek és szolgáltak, összeköti szívüket az övével egységes odaadásra az evangélium munkájában. – *Az apostolok története*, 396–398. o.

Szeptember 7., péntek – További tanulmányozásra:

Voltak az őt követő tömegek számára szóló közleményei, ám volt különleges világossága és oktatása követői száma is, és ezt nem közölte a nagygyűléssel, mert hiszen meg sem értették volna. Kiküldte a tanítványait, hogy prédikáljanak, és amikor első misszióútjukról visszatértek,

az Isten országa evangéliumának hirdetésében szerzett tapasztalataikról beszámoltak, Jézus így szólt hozzájuk: „Jertek el csupán ti magatok valamely puszta helyre, és pihenjete meg egy kevéssé.” [...]

Ha előítéleteket szítottak ellene, ha irigység és féltékenység zárta el útját, akkor a Megváltó elhagyta a városokat, és azokhoz fordult, akik figyeltek szavaira, és értékelték a közölt igazságokat. Az Úr Jézus jónak látta, hogy több dolgot is megvilágítson a tanítványai előtt, amiket nem tárt fel a tömeg számára. Világosan kinyilatkoztatta előttük az írástudók, a farizeusok és a papok őiránta tanúsított gyűlöletének okát. Beszélt nekik szenvedéséről, elárulásáról és haláláról, ám a világ előtt ezeket a dolgokat nem tárta fel olyan világosan. Követőit figyelmeztette, feltárta előttük a jövő szomorú fejleményeit és azt is, hogy mi vár rájuk. Híveinek értékes oktatásokat nyújtott, amit azonban még ők sem értettek meg, csak halála, feltámadása és mennybemenetele után. Amikor a Szentlélek kiáradt rájuk, emlékeztette őket mindarra, amit Jézus előzetesen kijelentett nekik. – *Bizonyságtételek a prédikátoroknak*, 34–35. o.

Isten munkásának bölcsnek kell lennie, hogy felismerje és visszautasítsa az ellenség tervét, az elterelést és a félrevezetést. Munkája egyedüli célja, hogy hallgatói megtérjenek, tehát kerülje a vitapontokat: csak hirdesse az Igét...

Sátán idézi elő a haszontalan szavak miatti viszályt és harcokat. Jól tudja, hogy majd ez foglalkoztatja az embereket, ez köti le az idejüket. Felébreszti a viszály szellemét, többek meggyőződését kioltja, mert különböző véleményekre, vádaskodásokra és előítéletekre készít, mindez pedig majd bezárja az ajtót az igazság előtt. – *Evangelizálás*, 155. o.

A keresztyén gyülekezet ekkor új, fontos időszakához ért. Megkezdődött az evangélium diadalútja a pogányok között; a gyülekezet pedig megerősödött a dúsan learatott lelkekkel. Várható volt azonban, hogy az erre a munkára kijelölt apostolok bizalmatlansággal, előítélettel és irigységgel találkoznak majd, és tanításuk – amely „lerontotta a közvetett választófalat” (Eféz 2:14), ami oly hosszú időn át szétválasz-

totta a zsidókat és görögöket – az eretnekség vádját lobbantja fel. Emiatt egyben az evangéliumi prédikátori tisztségre nyert felhatalmazásukat is sok törvénytisztelő, jámbor zsidó kétségbe vonhatja. Isten azonban előre látta a nehézségeket, amelyek szolgálói útját akadályozhatják, és hogy munkájuk zavartalanul alakulhasson, kinyilatkoztatás útján utasította a gyülekezetet arra, hogy nyilvánosan avassa fel őket a prédikátori tisztségre. Így tehát felszentelésük nyilvános elismerése volt az Úr rendelkezésének, hogy vigyék el a pogányoknak az üdvözítő evangéliumot.

– *Az apostolok története*, 161. o.